

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. V. Quæ solennitates in alienatione rerum Ecclesiasticarum requirantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

§. V.

*Quæ solennitates in alienatione rerum Ecclesiasticarum
requirantur?*

SUMMARI A.

40. Et iusta causa, & solennitates conjunctim ad validam alienationem desiderantur. 41. Ad solennitates pertinet tractatus prævius cum Capitulo. 42. Consensus Capituli, & subscriptio. 43. Authoritas superioris. 44. Patroni consensus de necessitate non est requirendus. 45. Quædam notamina subjunguntur. 46. Quis alienationem indebitè factam revocare possit? 47. Quid juris circa emptorem rei malè alienatæ? 48. Alienatio, sine solennitatibus facta potest in favorem Ecclesiæ per subsequenter consentum Capituli ratificari.

40 **N**ec causam solam sine solennitatibus, nec solennitates solas sine iusta causa, sed utrumque copulativè ad alienationem rerum Ecclesiæ requiri, docet nos *Clem. 1. h. t.* ideoque cum priori §. causas legitimas ad alienandum proposuerimus, solennitates, quæ etiam forma alienationis dicuntur, in præsentis §. recenseamus.

41 **I**. Ad solennia alienationis spectat I. Tractatus cum Capitulo. *cap. 1. h. tit. in 6. cap. 8. de his, quæ fiunt à Prælat.* qui nihil aliud est, quam propositio, & discussio capitularis, num conveniat rem alienare, & qualiter, expensis rationibus pro- & contra propositis. Sufficienter autem unum ejusmodi tractatum, nec plures desiderari, ex allatis textibus colligitur. *Van-Espen part. 2. tit. 36. cap. 4. num. 16. & seqq.* Qui tractatus (utpote res facti) intervenisse non præsumitur, sed probari debet. *Panormit. ad cap. 6. de his, quæ fiunt à Prælat. num. ult.*

42 **II**. Requiritur consensus Capituli legitime vocati, & in unum congregati, hoc est, ut vel omnes, vel major, & sanior pars Capituli in alienationem

consentiat. *cap. 1. & tot. ferè tit. de his, quæ fiunt à Prælat.* In alienatione temporali sufficit consensus Capituli subsequens, ita tamen, ut is non retrotrahatur ad tempus factæ alienationis, sed valor alienationis à tempore ratificationis spectari debeat, ita cum *Panormit. Magnif. P. König h. t. num. 23.* Quodsi Episcopus ob bella, aut aliis de causis Capitulo careat, alios Clericos convocabit, & cum illorum consensu faciet, quod expedire judicatum fuerit. *Panormit. ad cap. 1. de his, quæ fiunt à Prælat. arg. cap. 9. dist. 65. & l. 19. ff. de Tut. & Curat. & cap. 39. C. 17. Q. 4. III.* Ad solennia reducitur etiam subscriptio Capituli, quæ quomodo, & in quibus casibus fieri debeat, *tit. 11. huj. lib.* dictum est.

IV. Debet etiam alienationi accedere autoritas, & consensus superioris. Ubi jus antiquum à jure novo discernendum est. Jure veteri sufficiebat solus consensus Episcopi, si Prælati inferiores, eidem subditi, alienare volebant. *cap. 41. C. 12. Q. 2.* si ipse Episcopus, aut alius exemptus, sua unius auctoritate, adhibito tamen Capituli con-

senſu alienationem perficere poterat. *cap. 52. C. 12. Q. 2.* Jure novo per conſtitutionem *Extravag. Ambitioſæ h. t.* à quibuſcunque Eccleſiarum Rectoribus conſenſus *Papæ* peti debet. Quam tamen *Extravagantem* in Germania, & locis Roma procul diſtantibus ob difficilem ad *Papam* accessum non eſſe receptam, cum aliis teſtatur Clariffimus *D. P. Engel h. tit. num. 15.* qui etiam *num. 25.* defendit, conſuetudinem contra ſolennitates jure poſitivo præſcriptas introduci poſſe, ſi nimirum periculum ceſſet, ne ob intermiſſas ſolennitates alienatio Eccleſiæ graviter præjudicet.

44 Scificitaris: numquid præter ſuperioris Eccleſiaſtici, etiam Patroni conſenſus neceſſarius eſt? Reſpondeo, quamquam ex lege honeſtatis eum exquirere condeceat, de neceſſitate tamen, & ad valorem alienationis non deſideratur. Ratio eſt, quod Patroni conſenſus alienationis ſolennitatibus à jure nuſpiam accenſeatur, nec alius caſus, quo Patroni conſenſus intervenire debet, in jure reperiatur expreſſus, quam caſus institutionis, quæ aliter, quam ad præſentationem Patroni fieri nequit *cap. 8. & 14. de Jur. Patron.* Huic noſtræ deciſioni non obſtant Textus in *cap. 31. & 32. C. 16. Q. 7. cap. 13. de Elect. in 6.* quia tantum probant, quod Patroniſ duntaxat inſpectio competat, & cura, ne bona Eccleſiæ dilapidentur, aut aliàs damnum patiantur, quo caſu Rectorem honeſtæ admonitionis conventionem compeſcere, vel Præſbitero Eccleſiaſtico puniendum denuntiare poſſunt. Duas exceptiones dabit *P. Pirhing h. t. n. 62.* quem conſule.

Quod ſi proinde alienatio ſine ha-

tenus recenſitis ſolennitatibus, & ſimul abſque ulla ex prædictis cauſis facta fuerit, ea ipſo jure irrita, & nulla erit, per *cap. 1. de rebus Eccleſ. non alien. in 6. Clem. 1. eod. Extravag. Ambitioſæ. h. t. Panormit. ad cap. 1. de in integr. reſtit. n. 17.* Num verò alienatio ſubſiſtat, ſi ſolennitates quidem adhibitæ, cauſa tamen legitima defecit; aut vice verſa, ſi cauſa quidem juſta intervénit, non etiam ſolennitates, utramque quæſtionem diſcutiunt *P. Pirhing h. t. §. 3. & P. Wiefner cit. tract. part. 2. art. 6.* quos conſule

Circa hæc dicta, ſequentia ad-⁴⁵ huc notanda ſunt. I. Ut alienatio, tanquam valida ſubſiſtat, ſufficere, cauſam ab initio contractus allegatam fuiſſe legitimam exiſtimatam, eſſi poſtea inſufficiens comperiatur. Læſio enim, ſi quæ ſequatur, tantum erit accidentalis, ideóque locum quidem faciet reſtutioni in integrum, ipſum verò contractum non annullabit. *Panormit. in cit. cap. 1. de in integr. reſtit. n. 17.* II. Cauſam legitimam interveniſſe præſumitur, quando conſtat, alienationem factam fuiſſe cum reliquo ſolennitatum apparatu, quæ tamen præſumptio elidi poteſt per probationem in contrarium vel à Præſbitero ſucceſſore, vel ab ipſo alienante faciendam. *P. Engel ad tit. de Conſtit. n. 58.* contra *Baldum, Jaſonem,* & alios. III. In dubio etiam ſolennitates interveniſſe præſumuntur, ſi nimirum alienatio jam ante 40. annos facta fuiſſe conſtat. Hoc enim tempore etiam præſcribi poſſunt res Eccleſiæ. Et licet omnes alienationes ſine ſolennitatibus factæ à *Paulo IV.* taliter fuerint revocatæ, ut nequidem ulla temporis præſcriptione validari queant, hanc

ipsam tamen constitutionem, ad terminos juris communis fuisse redactam per Pium IV. docet Piascius *num. 17.*

46 Quæres : Quis alienationem sine justa causa, & debitis solennitatibus, adeoque invalidè factam revocare possit? Respondeo I. non solum Capitulum, sed ipsum etiam Prælatum alienantem alienationem à se nulliter factam revocare posse. Navarr. *Consil. 20. ad Tit. de Rescript.* & DD. communiter. Etsi enim aliàs factum proprium nemini impugnare permittitur. *cap. 21. de R. J. in 6.* nec propriam turpitudinem alleganti creditur. *cap. 8. de Donat. l. 4. C. de revocand. donat.* tamen ab hac regulari norma excipitur casus alienationis, eò quòd hic non de commo Prælati, sed Ecclesiæ agatur, & res, tanquam invalidè alienata, adhuc in dominio Ecclesiæ existere censeatur, ideòque à Prælato repeti, & Ecclesia restitui debeat. Sic enim & maritus res dotales temerè alienatas, etiam stante matrimonio, revocare potest, ut defendit Barbof. ad *l. 1. part. 3. n. 15. ff. solut. matrim.* Item pater res ex peculio adventitio liberorum suorum. Pinell. *l. 1. p. 3. n. 73. C. de bonis matern.* Consultius tamen, & ad vitandum scandalum honestius fore, existimat Gloss. in *c. 1. de in integr. restit. V. contractum.* Si tali casu revocatio fiat non per ipsum Prælatum temerè alienantem, sed vel per ejus Superiorem, vel Capitulum, vel alium, cujus aliquo modo interest, alienationem non fuisse factam.

Resp. II. Quòd si Episcopus, Capitulum, aut illi, qui de Ecclesia sunt, res malè alienatas revocare negligant, poterunt etiam Laici Parochiani contradicere. Gloss. in *cap. 37. de Offic. de-*

legat. V. suspectus. Ipsorum enim interest, nè Ecclesia vergat ad inopiam, utpote, qui aliàs in simili circumstantia ad Ecclesiæ reparationem de suo patrimonio conferre tenentur. *cap. 4. de Eccles. edific.* Quin & his negligentibus extranei admitti possunt. *arg. cap. 1. C. 5. Q. 5.* & ubi tractatur de jure publico, quilibet admittitur. *cap. 7. C. 2. Q. 1.* Porrò duplex hoc casu actio Ecclesiæ competit, *personalis* contra Prælatum malè alienantem. *cap. 3. de Pignor. Panorm. ibid. num. 3.* altera *realis* contra possessorem rei alienatæ, vel potius *interdictum recuperandæ possessionis*, ubi probatio dominii non requiritur. Quòd si Ecclesia hoc interdicto rem alienatam recuperavit, actioni *personali* contra Prælatum amplius locus non erit. *l. 1. §. si plures ff. de eo, per quem factum fuerat. Pirhing b. t. n. 69.*

Quæres : Quid juris circa emptorem rei Ecclesiasticæ malè alienatæ? Respondeo, si emptor, sciens rem esse Ecclesiæ, eandem sine præscripta solennitate emit, non solum rem ipsam, sed omnes insuper fructus, tam *extantes*, quàm *consumptos* restituere tenetur, ac alius malæ fidei possessor. *cap. 6. h. t. l. 22. C. de SS. Eccles.* amisso etiam pretio, quod non lucro venditoris, sed Ecclesiæ cedere jubetur in *l. 14. §. 1. C. de SS. Eccles.* canonizata in *cap. 5. h. t.* nisi emptor speciali pacto convenisset cum venditore, de *evictione* præstanda, eo quippe casu agere poterit contra Prælatum ad pretium recuperandum. *l. 27. C. de Evict. Panorm. ad cap. 6. h. t. n. 13.* Si verò emptor fuerit in *bona fide*, credens, errore *facti*, Prælatum legitimè alienare, tunc pretium lucro Ecclesiæ non cedit, sed poterit emptor primùm qui-

quidem contra Prælatum malè alienantem agere, & si is solvendo non sit, ab Ecclesia pretium solutum repetere, si tamen Ecclesia inde locupletior evasit, aut pecunia in ejus utilitatem versa sit, id quod probare emptori incumbit. *cap. 9. h. tit. Panorm. ad cit. cap. 6. in fin. arg. cap. 1. de Deposit.* nec enim decet, ut Ecclesia cum alterius damno locupletetur per vulgata jura in *l. 14. ff. de condit. indebit. l. 24. §. 4. ff. de Minor. cap. 48. de R. J. in 6.* Sin verò emptor in *jure claro* erraverit, putas, non requiri solemnitates quasdam ad alienationem rei Ecclesiasticæ, tenetur rem cum fructibus extantibus restituere. *arg. l. 7. §. 8. ff. de J. §. F. J.* Quid autem quoad fructus *consumptos*? Sunt, qui sic distinguant: aut jus positivè resistit actui, aut habet se indifferenter, ita, ut nec assistat actui, nec eidem resistat. Priori casu putant, fructus *consumptos* esse restituendos, non item posteriori. Rationem utriusque hanc assignant, quod in priori casu aut *vera mala fides*, aut saltem *presumpta* in emptore reperiatur, quæ propterea ad acquirendos, & lucrandos fructus non sufficit per *l. 14. §. 2. C. de SS. Eccles. l. 1. C. de fid. §. jur. basta*, in posteriori verò bonam fidem adesse, ideòque ad lucrandos fructus *consumptos* sufficere. Bartol. ad *l. 52. §. 6. ff. de hered. petit.* & alii. Mihi placet cum Covarruv. *lib. 1. Var. resolut. cap. 3. n. 8.* sine di-

stinctione dicere, emptori fructus *consumptos* acquiri, tum, quod *mala fides* revera non adsit, tametsi bona fides illa ex omni parte perfecta adhucdum desideretur, id quod probari videtur per *cit. l. 25. §. 6. ff. de hered. petit.* tum, quod ab omnibus sit receptum, quod *bona fides* ex judicis errore orta proficiat ad fructuum acquisitionem, quam conclusionem ego tamen ita limito: nisi fructibus consumptis emptor factus fuerit locupletior, hoc enim casu quemlibet bonæ fidei possessorem ad restitutionem obligari docui in *Lib. II. ad Tit. de caus. Possess. §. Propriet.*

Quæ hæcenus de alienatione rerum 48 Ecclesiasticarum dicta sunt, ut quod sine debita forma, & causa facta sit nulla, id taliter exaudiendum est, in quantum talis alienatio Ecclesiæ est damnosa, ita, ut Ecclesiæ integrum sit, à tali contractu resilire, aut, si malit eundem per subsequentem Capituli consensum, & licentiam superioris ratificare, emptor eidem stare teneatur. *cap. 42. C. 12. Q. 2. cap. 10. de R. J. in 6.* Redoan. ad *h. t. rubr. 3. casu 6.* & alii. Veluti in simili de pupillo statuitur *princ. Inst. de auth. Tutor.* Ne verò emptor in incerto semper hæreat, & rem non suam frustra colat, poterit Prælatum compellere, ut vel statim, refuso pretio, à contractu resiliat, vel alienationem invalidam confirmet, per *l. 13. §. 27. ff. de act. empt.* Bartolus & DD. communiter.

